

Головко І.
НТУ «ХПІ»

МОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У кожному суспільстві чи колективі протягом якогось історичного періоду встановлюють певні правила вимови, словотворення тощо, тобто люди наслідують мовні зразки, які відповідають літературним та естетичним смакам. Наші сучасники здебільшого не байдужі до проблем рідної мови, намагаються дотримуватися мовних норм. Проте окремі особи, не знаючи української мови і прагнучи бути оригінальними, утворюють або просто копіюють якісь «престижні», «сучасні», на їх переконання, елементи слововживання, незважаючи на те, що такі одиниці можуть бути (за сприйняттям інших) негарними, вульгарними, ненормативними тощо. Наслідують здебільшого фрази соціально авторитетних (на чийсь думку) мовців, ураховуючи соціально-територіальні («місто – село»), соціально-професійні («еліта – простий народ»), часові («нове – старе») та ін. чинники. Пропоновані мовні варіанти часто нижчі в системі цінностей колективу, але більш експресивні, тому їх і наслідують, а отже, проблема культури й чистоти мови залишається актуальною.

У сучасній українській мові діють такі тенденції: а) повернення до національних традицій, усунення явищ та ознак, не властивих українській мові, відродження її питомих властивостей. Так, дітям усе частіше дають традиційні імена (*Дарина, Микита*); установи, товари та ін. називають питомими словами (поїзд «*Оберіг*»); уживають слова *наразі* (*у цей момент*), *поспіль* (*підряд*) або звертаються до співрозмовника: «**Пане Володимире!**», що підкреслює «українськість» мовця; б) заперечення традиційних мовних норм, їх порушення й поступова вульгаризація мови. Унаслідок демократизації суспільно-політичного життя, послаблення морально-етичних й естетичних норм, розширення кола носіїв нашої мови частина мовців прагне до зближення усно-розмовної та книжно-писемної сфер функціонування української, зняття її норм. Пропагується простота мови, масове використання стилістично зниженої лексики (діалектних, жаргонних, лайливих слів тощо) як засіб вираження авторської невимушеності й розкутості через демонстративне відкидання морально-етичних та естетичних цінностей радянської доби: *бабки*, *косити* під кого («удавати з себе»), *крутитися*, *ляпати*, *наїжджати*, *предки*, *тусуватися* («спілкуватися, відвідуючи якісь зібрання»), *шифруватися* («переховуватися»). Тепер намагаються писати «живою» мовою, з

обмеженим «редакторським утручанням». Така ненормативність і вульгаризація сучасної літературної мови ЗМІ, художніх творів знижує як художній їх рівень, так і серйозність обговорюваних проблем. Однак, на нашу думку, не можна допускати використання суржику та лайливих слів політиками й державними діячами; в) макаронізація мови, тобто неконтрольований потік іншомовних запозичень у мову молоді, фахівців окремих галузей (комп'ютерників, підприємців, представників шоу-бізнесу). На жаль, більшість людей не замислюється, що нашу мову засмічено зайвими словами (*мен, о'кей, паті*), а ми забуваємо питому лексику (*чоловік, гаразд (добре), вечір*). Дітей часто називають іноземними (*Крістіна*) та спотвореними російськими іменами (*Альона, Євгеній*), а організації – іншомовними одиницями, іноді цілком не пристосованими до норм української мови. Бездумне вживання запозичень, перекручування їхнього змісту і спотворення звукового оформлення перетворює мову на мішанину нелітературних слів.

Дія цих тенденцій може або сприяти розвитку української, наближенню мовлення до мовної реальності, або призводити до сповільнення вноормування мови, її вульгаризації та засмічення, несприйняття деякими мовцями.

Отже, освічена людина, усвідомлюючи значення рідного слова для розвитку культури нації, не повинна бездумно засмічувати українську зайвими одиницями (суржиком, запозиченнями та ненормативними словами), а має дбати про рідну мову, про правильність і чистоту свого мовлення.

Горбунова К.
НТУ «ХПІ»

ЯВИЩА АНІМІЗМУ, ФЕТИШИЗМУ І ТОТЕМІЗМУ В УКРАЇНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ

Тема української культури та традицій є, на мою думку, однією з найцікавіших тем для дослідження. Своєрідність української культури визначено географічними умовами, особливостями історичного шляху, також взаємодією з іншими етнокультурами та багатьма іншими чинниками, які певним чином сприяли розвиткові нашої рідної культури.

Важливим історичним етапом розвитку культури стало прийняття християнства (988). Докладніше хотілося б розглянути українську міфологію, яка містить міфи про сутність і походження явищ природи, про походження людини (антропогенічні), про богів (теологічні), про вини-